

Asia C-197/24 [Šil'arský]ⁱ

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

12.3.2024

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin:

Mestský súd Bratislava IV (Slovakia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

13.2.2024

Kantaja:

AK

Vastaaja:

RU

TYÖASIAKIRJA

ⁱ Tämän asian nimi on fiktiivinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

[– –]

[– –] [asianumero]

VÄLIPÄÄTÖS

Mestský súd Bratislava IV (Bratislavan IV kaupunginosan alioikeus, Slovakia) on päättänyt asiassa, jossa on **kantajana AK ja vastaajana RU** [– –] [asianajajaa koskevat tiedot] ja jossa on kyse **3 250 euron maksamisesta korkoineen ja kuluineen,**

seuraavaa:

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin **lykkää** asian käsittelyä ja **esittää** Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- 1) Onko kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästyksen torjumisesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/7/EU, sellaisena kuin se on muutettuna, 1 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä 2 artiklan 1 ja 3 alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että i) ”yrityksellä” tarkoitetaan myös luonnollista henkilöä, joka käyttää pääasian kaltaisessa tilanteessa asianajajan tarjoamia oikeudellisia palveluja sellaisen yhtiön perustamista varten, jossa kyseisen henkilön on määrä toimia yhtiön toimitusjohtajana ja olla toinen sen perustajista ja yhtiömiehistä, ja ii) ”kaupallisella toimella” tarkoitetaan toimea, jolla pääasian kaltaisessa tilanteessa tarjotaan asianajajan palveluja tällaiselle luonnolliselle henkilölle yhtiön perustamista varten?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 artiklan b alakohdassa olevaa käsitettä ”kuluttaja”, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 8 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se käsittää pääasian kaltaisessa tilanteessa myös luonnollisen henkilön, jolta vaaditaan saatavaa sellaisen oikeudellisia palveluja koskevan sopimuksen perusteella, joka koskee yhtiön perustamiseen liittyvien palvelujen tarjoamista tilanteessa, jossa vastaajan on ollut määrä toimia yhtiön toimitusjohtajana ja olla toinen sen perustajista ja yhtiömiehistä?

Perustelut

- 1 Mestský súd Bratislava IV:ssä [– –] [asianumero] on vireillä kantajan ja vastaajan välinen riita-asia, jossa on kyse 3 250 euron suuruisen summan maksamisesta korkoineen ja kuluineen. Korot ja kulut muodostuvat i) 10,5 prosentin suuruisesta vuosittaisesta viivästyskorosta 18.1.2023 alkaen 3 250 euron suuruisen summan

maksamiseen saakka ja ii) saatavaan liittyvien perintäkulujen kiinteämääräisestä korvauksesta.

- 2 Tutkittuaan asiaa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää tämän välipäätöksen päätösosassa esitettyjen ennakkoratkaisukysymysten esittämistä tarpeellisenä. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin esittää ennakkoratkaisukysymykset sen jälkeen, kun osapuolet ovat esittäneet kontradiktorisessa menettelyssä näkemyksensä. [– –] [menettelyä koskevia tietoja]

I Yhteenvedo oikeudenkäynnin kohteesta ja asiaa koskevista tosiseikoista

- 3 Pääasiassa on kyse palkkion maksamisesta suoritetuista oikeudellisista palveluista. Kantaja on oikeudellisia palveluja tarjoava kaupallinen yhtiö. Vastaaja on luonnollinen henkilö. Riidanalainen 3 250 euron suuruinen saatava siirrettiin kantajalle korkoineen ja kuluineen. Saatavan alkuperäinen velkoja on kantajan nykyinen toimitusjohtaja, joka on asianajaja. Saatava siirrettiin asianajajan ammatin harjoittamistavan muuttumisen vuoksi. Hän harjoitti asianajajan ammattia alun perin yksityisenä ammatinharjoittajana, mutta hän harjoittaa sitä nykyään rajavastuuyhtiön yhtiömiehenä. Näin ollen ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa tämän välipäätöksen tekstissä alkuperäiseen kantajaan ja nykyiseen kantajaan erottelematta ainoastaan kantajana.
- 4 Kantaja väittää kanteessa, että vastaaja otti kantajaan yhteyttä maaliskuuhun vaihteessa vuonna 2022 ja kertoi olevansa kiinnostunut oikeudellisista palveluista. Vastaaja oli kiinnostunut Slovakian lainsäädännön mukaisen rajavastuuyhtiön perustamisesta, ja hänen oli määrä olla toinen kahdesta perustajasta ja yhtiömiehestä. Hänen oli määrä toimia myös yhtiön toimitusjohtajana. Tämän perusteella tehtiin suullinen toimeksiantosopimus, ja kantaja sitoutui tarjoamaan vastaajalle oikeudellisia palveluja sovittua kiinteämääräistä korvausta vastaan. Kantaja laati perustamissopimuksen ja muita asiakirjoja, jotka se lähetti vastaajalle. Tarjotessaan neuvontapalveluja kantaja arvioi myös useita muita kysymyksiä, jotka liittyivät yhtiön perustamiseen ja tulevien perustajien tehtäviin. Vastaajan lisäksi yhtiömiehenä oli määrä olla myös ulkomainen henkilö. Kantaja laskutti vastaajalta suoritetuista palveluista 3 250 euron suuruisen summan, jota vastaaja ei maksanut eräpäivään 17.1.2023 mennessä. Kantajan mukaan kyseessä on kauppaoikeudellinen riita-asia, sillä se ei pidä vastaajaa kuluttajana. Kantajan esittämät vaatimukset ovat luonteeltaan kaupallisia.
- 5 Sitä vastoin vastaaja väittää, ettei se ole tehnyt kantajan kanssa minkäänlaista oikeudellisten palvelujen tarjoamista koskevaa sopimusta. Palveluista maksettavasta korvauksesta ei siten ole sovittu. Kantaja ei ole suorittanut vastaajalle yhtiön perustamiseen liittyvää palvelua, eikä vastaaja ole vastaanottanut kantajalta minkäänlaista palvelua asiakkaan ominaisuudessa. Vastaaja väittää, että kantaja lähetti hänelle perustamissopimuksen ja asiaan liittyvät asiakirjat pyytämättä. Vastaaja pitää itseään kuluttajana ja katsoo, että osapuolten väliseen suhteeseen ei sovelleta kauppaoikeuden sääntöjä.

II Asian kannalta merkitykselliset kansallisen ja unionin oikeuden säännökset

- 6 Tässä osassa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin esittelee pääasiaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa samalla myös asiaan liittyvään unionin oikeuteen.

a) Kansallinen oikeus

- 7 Kauppalain nro 513/1991 (zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, jäljempänä kauppalaki) 2 §:n 2 momentin a kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä laissa elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan: a) henkilöä, joka on merkitty kaupparekisteriin – –”

- 8 Kauppalain 57 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 530/2003, säädetään seuraavaa:

”Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, yhtiö perustetaan kaikkien perustajien allekirjoittamalla perustamissopimuksella. Perustajien allekirjoitukset on todistettava oikeiksi.”

- 9 Kauppalain 62 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yhtiö syntyy päivänä, jona se rekisteröidään kaupparekisteriin. – –”

- 10 Kauppalain 369 c §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 9/2013, säädetään seuraavaa:

”1) Velallisen viivästys oikeuttaa velkojan 369 §:n, 369 a §:n ja 369 b §:n mukaisten oikeuksien lisäksi saatavan perintään liittyvien kulujen kiinteämääräiseen korvaukseen ilman erillistä ilmoitusta. Saatavan perintään liittyvien kulujen kiinteämääräisen korvauksen määrä vahvistetaan Slovakian hallituksen asetuksella.

2) Edellä 1 momentin säännöksiä ei sovelleta, jos velvoite perustuu kuluttajasopimukseen ja jos velallinen on kuluttaja.”

- 11 Siviililain nro 40/1964 (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník), sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 568/2007 (jäljempänä siviililaki), 52 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) ’Kuluttajasopimuksella’ tarkoitetaan kaikenlaisia elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiä sopimuksia niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta.

2) Kuluttajasopimuksen ehtoja ja kaikkia sitä oikeussuhdetta, johon kuluttaja on sitoutunut, koskevia muita sääntöjä on sovellettava aina sopimuspuolena olevan kuluttajan eduksi. Erilliset sopimukset, joissa kierretään tai joiden

tarkoituksena on kiertää tätä säännöstä, ovat pätemättömiä. Kaikkiin oikeussuhteisiin, joissa osapuolena on kuluttaja, sovelletaan aina ensisijaisesti siviililain säännöksiä, myös silloin, kun muutoin pitäisi soveltaa kauppalakia.

3) 'Elinkeinonharjoittajalla' tarkoitetaan henkilöä, joka harjoittaa kuluttajasopimusta tehdessään ja täyttäessään elinkeinoaan tai muuta taloudellista toimintaa.

4) 'Kuluttajalla' tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka ei kuluttajasopimusta tehdessään ja täyttäessään harjoita elinkeinoaan tai muuta taloudellista toimintaa."

- 12 Asianajajista sekä elinkeinonharjoittajista annetun lain nro 455/1991 (elinkeinolaki) muuttamisesta ja täydentämisestä annetun lain nro 586/2003, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 304/2009 (zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 304/2009 Z. z., jäljempänä laki nro 586/2003), 18 §:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:

"Asianajaja on oikeudellisia palveluja suorittaessaan velvollinen ilmoittamaan päämiehelleen, joka on oikeudellisia palveluja vastaanottava kuluttaja, kyseisestä palvelusta perittävän maksun määrän ennen palvelujen suorittamisen aloittamista; muutoin hänellä ei ole oikeutta vaatia maksua. --"

b) Unionin oikeus

- 13 Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/7/EU (jäljempänä direktiivi 2011/7), sellaisena kuin se on muutettuna, 1 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin."

- 14 Direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 ja 3 alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) 'kaupallisilla toimilla' yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan;

--

3) 'yrityksellä' muuta organisaatiota kuin viranomaista sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka tätä toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö."

15 Direktiivin 2011/7 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viivästyskoron tullessa kaupallisissa toimissa maksettavaksi 3 tai 4 artiklan mukaisesti velkojalla on oikeus saada velalliselta vähintään kiinteä 40 euron summa.”

16 Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä direktiivi 93/13), 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.”

17 Direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

’kuluttajalla’ jokaista luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa”.

18 Direktiivin 93/13 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa tämän direktiivin soveltamisalalla perustamissopimuksen mukaisia tiukempia säännöksiä varmistaakseen kuluttajalle suojelun korkeamman tason.”

19 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 12. todetaan seuraavaa:

”kansallisten lainsäädäntöjen nykytilassa voidaan suunnitella kuitenkin ainoastaan osittaista yhdenmukaistamista; tämä direktiivi kattaa erityisesti ainoastaan ne sopimusehdot, joista ei ole neuvoteltu erikseen; on tarpeen jättää jäsenvaltioille mahdollisuus perustamissopimusta asianmukaisesti noudattaen varmistaa kuluttajalle suojelun korkeampi taso tämän direktiivin säännöksiä tiukemmilla kansallisilla säännöksillä”.

III Ennakkoratkaisukysymysten perustelut

20 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymykset seuraavista syistä.

a) Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

21 Kantaja vaatii kauppalain 369 c §:n 1 momentin nojalla 40 euron suuruista kertakorvausta saatavaan liittyvistä perintäkuluista. Kauppalain 369 c §:n

1 momentilla on saatettu direktiivin 2011/7 6 artiklan 1 kohta osaksi kansallista lainsäädäntöä.

- 22 Unionin tuomioistuimen mukaan jäsenvaltion kaikilla viranomaisilla on kansallista oikeutta soveltaessaan velvollisuus tulkita sitä niin pitkälti kuin mahdollista yhteisön direktiivien sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti niissä tarkoitettun tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 5.7.2007, Hans Markus Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, 45 kohta). Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on tietoinen tästä velvollisuudesta.
- 23 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on tulkittava myös kauppalain 369 c §:n 1 momentin kansallista säännöstä siten, että direktiivin 2011/7 6 artiklan 1 kohdan tavoite toteutuu.
- 24 Unionin tuomioistuin on todennut käsitteestä ”kaupallinen toimi”, että toimen luokittelu mainitussa säännöksessä tarkoitetuksi kaupalliseksi toimeksi edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä. Toimi on ensinnäkin toteutettava joko yritysten välillä tai yritysten ja viranomaisten välillä. Toiseksi sen on johdettava tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan (tuomio 20.10.2022, BFF Finance Iberia SAU, C-585/20, EU:C:2022:806, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Direktiivin 2011/7 6 artiklan 1 kohdan tarkoituksena on kyseisen direktiivin johdanto-osan 19. perustelukappaleen mukaan ehkäistä maksuviivästyksiä ja varmistaa, että velkojat saavat kohtuullisen korvauksen maksuviivästyksestä aiheutuvista perintäkuluista. Kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan ainoastaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin. Direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdan mukaan kaupalliset toimet ovat yritysten välisiä toimia. Direktiivin 2011/7 2 artiklan 3 alakohdassa oleva ”yrityksen” käsite edellyttää, että muu organisaatio kuin viranomainen (tässä tapauksessa kyseessä ei ole viranomainen) harjoittaa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa.
- 26 Kantajan mukaan se on kauppalain 369 c §:n 1 momentissa tarkoitettu velkoja, jolla on oikeus saada kiinteämääräinen korvaus saatavaan liittyvistä perintäkuluista. Ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle ei kuitenkaan ole selvää, voidaanko tätä kansallista säännöstä tulkita direktiivin 2011/7 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä sen 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 ja 3 alakohdan kanssa, tarkoituksen kannalta siten, että käsite ”yritys” voi tarkoittaa myös sellaista luonnollista henkilöä, joka käyttää asianajajan tarjoamia oikeudellisia palveluja yhtiön perustamiseen, jos tarkoituksena on, että kyseisestä henkilöstä tulee toinen sen kahdesta perustajasta ja yhtiömiehestä sekä yhtiön toimitusjohtaja. Toisin sanoen ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko tällainen luonnollinen henkilö, joka käyttää oikeudellisia palveluja yhtiön perustamiseen, kuluttaja (toinen ennakkoratkaisukysymys koskee tätä seikkaa) vai voidaanko häntä pitää direktiivin 2011/7 2 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettuna ”yrityksenä”.

- 27 Kauppalain 57 §:n 1 momentin mukaan nyt tarkasteltavassa tapauksessa kyseessä olevan kaltainen rajavastuuyhtiö perustetaan kahden perustajan tapauksessa perustamissopimuksella, jonka molemmat perustajat allekirjoittavat. Perustamissopimuksen allekirjoittaminen on ensimmäinen vaihe, ja yhtiö ei ole vielä perustamisestaan huolimatta oikeushenkilö. Toisen vaiheen muodostaa se, että kauppalain 62 §:n 1 momentin mukaan yhtiöstä tulee oikeushenkilö vasta sen jälkeen, kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. Kauppalain 2 §:n 2 momentin a kohdan nojalla rekisteröinnin jälkeen tällaisesta toimijasta tulee elinkeinonharjoittaja sekä mainitun lain tarkoittamalla tavalla että kauppalain 369 c §:n 1 momentin nojalla esitetyn vaatimuksen perusteltavuuden näkökulmasta.
- 28 On kuitenkin loogista, että näitä kahta vaihetta edeltää perustamissopimuksen ja muiden siihen liittyvien asiakirjojen (esim. yhtiön tulevan toimitusjohtajan allekirjoitusnäyte, erilaiset kansallisessa lainsäädännössä säädetyt perustajien vakuutukset) laatiminen. Käsittelyvaiheessa perustajat ja tulevat yhtiömiehet eivät ole muodollisesti kansallisen lainsäädännön mukaisia yrittäjiä, mutta ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pohtii, voidaanko heidän jo tässä yhtiön perustamisvaiheessa katsoa kuuluvan direktiivin 2011/7 2 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettua ”yrityksen” käsitteen piiriin ja kuuluuko tällaisten yhtiöasiakirjojen laatiminen asianajajan yhtiön perustajalle tarjoamien oikeudellisten palvelujen yhteydessä direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun ”kaupallisen toimen” käsitteeseen unionin tuomioistuimen tarkoittamalla tavalla (ks. tuomio 20.10.2022, BFF Finance Iberia SAU, C-585/20, EU:C:2022:806, 22 kohta).
- 29 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemys perustuu kahteen unionin tuomioistuimen päätelmään.
- 30 Ensinnäkin direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdan sanamuodosta on todettava, että ilmaisun ”toimet” käyttäminen osoittaa, että kaupallisten toimien käsite on ymmärrettävä laajasti ja että se ei näin ollen välttämättä vastaa ”sopimuksen” käsitettä. Käsitteen ”kaupallinen toimi” suppea tulkinta ei niin ikään tule kysymykseen (ks. tuomio 1.12.2022, X sp. z o.o. sp.k., C-419/21, EU:C:2022:948, 22 ja 25 kohta).
- 31 Toiseksi unionin tuomioistuin on todennut yhtiön ja sen toimitusjohtajan välisestä suhteesta, että ei voida katsoa, että tällainen suhde ei liity ammattiin tai elinkeinotoimintaan taikka niitä koskevaan tavoitteeseen ja on niistä riippumaton, jos kyseisellä luonnollisella henkilöllä on läheiset ammatilliset yhteydet mainittuun yhtiöön esimerkiksi siten, että hän on sen toimitusjohtaja tai hän on siinä enemmistöosakkaana. Pelkästään sen perusteella, että vekselitakauksen antanut henkilö on luonnollinen henkilö, ei voida todeta, että kyseinen henkilö on kuluttaja (ks. tuomio 14.3.2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, 37 ja 38 kohta).
- 32 Nämä kaksi unionin tuomioistuimen päätelmää puoltavat ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan myöntävää vastausta ensimmäiseen

ennakkoratkaisukysymykseen. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on epävarma tästä, sillä erona on kuitenkin se, että asiassa Česká spořitelna oli kyse luonnollisen henkilön ja olemassa olevan yhtiön välisestä suhteesta. Mainittu yhtiö oli oikeudellisessa mielessä olemassa oleva oikeushenkilö eikä enää pelkkä taho (kuten nyt esillä olevassa asiassa), jota ei välttämättä edes perustettaisi ja jota ei siten edes koskaan olisi olemassa.

- 33 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on tietoinen yhteisöjen tuomioistuimen 3.7.1997 antamasta tuomiosta. Kyseisessä tuomiossaan yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sopimuksiin, jotka on tehty henkilön omien yksityisten kulutustarpeiden tyydyttämiseksi, sovelletaan kuluttajaa taloudellisesti heikompana osapuolena suojaavia säännöksiä. Näillä säännöksillä tavoiteltu yksityisen suojaaminen ei ole perusteltua sellaisia sopimuksia koskevissa tapauksissa, joiden tavoitteena on ammatti- tai liiketoiminta, olkoonpa se vaikka vasta tulevaisuudessakin toteutettavaa, koska se, että toiminta toteutetaan tulevaisuudessa, ei muuta sitä, että se on ammatti- tai liiketoimintaa (ks. tuomio 3.7.1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, 17 kohta).
- 34 Asiassa Benincasa oli kuitenkin niin ikään kyse muunlaisesta tapauksesta, ja tämä herättää ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa epäilyjä siitä, voidaanko edellä mainitun tapauksen päätelmiä soveltaa nyt esillä olevaan asiaan. Tämä johtuu siitä, että Benincasa teki [– –] sopimuksen liikkeen perustamista ja liiketoiminnan harjoittamista varten. Kyse oli tulevasta liiketoiminnasta, mutta siten, että hän harjoittaa sitä itse (vrt. tuomio 3.7.1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, 10 kohta), eikä oikeudellisesti erillisestä oikeussubjektista, kuten nyt esillä olevassa asiassa, jota ei sitä paitsi ollut vielä olemassa eikä perustettu palvelujen tarjoamisen ajankohtana.
- 35 Vastaus ensimmäiseen kysymykseen auttaisi ennakkoratkaisua pyytävää tuomioistuinta poistamaan tämän direktiivin 2011/7 1 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 ja 3 alakohdan sekä 6 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkintaa koskevan epäilyn. Jos tähän ennakkoratkaisukysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle olisi selvää, että kansallista lainsäädäntöä [– –] on tulkittava siten, että vastaaja on kauppalain 2 §:n 2 momentin a kohdassa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja ja että, jos muut lakisääteiset edellytykset täyttyvät, kantajalla on oikeus saada kauppalain 369 c §:n 1 momentin nojalla kiinteämääräinen korvaus [– –] saatavaan liittyvistä perintäkuluista.

b) Toinen ennakkoratkaisukysymys

- 36 Toinen kysymys esitetään, jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi. Siinä tapauksessa ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiedustelee, kuuluuko vastaaja direktiivissä 93/13 olevan kuluttajan käsitteen piiriin. Toisin sanoen tuomioistuin on kiinnostunut siitä, kuuluuko direktiivissä 93/13 olevan kuluttajan käsitteeseen myös sellainen luonnollinen henkilö, jolta vaaditaan saatavaa sellaisen oikeudellisia palveluja koskevan sopimuksen perusteella, joka koski

yhtiön perustamiseen liittyvien palvelujen tarjoamista tilanteessa, jossa vastaajan oli määrä toimia yhtiön toimitusjohtajana ja olla toinen sen perustajista ja yhtiömiehistä.

- 37 Toinen kysymys koskee direktiivin 93/13 tulkintaa, vaikka asiassa ei ensi näkemältä ole kyse kuluttajasopimuksen kohtuuttomista ehdoista. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, asian kannalta on tärkeää ratkaista kysymys siitä, onko vastaaja kuluttaja, nimenomaan siksi, että kansallisessa lainsäädännössä [– –] tällaiseen arviointiin liittyy muita oikeudellisia seuraamuksia. Kysymys koskee ensisijaisesti kantajan suorittamista oikeudellisista palveluista maksettavaa palkkiota.
- 38 Kansallisessa oikeudessa siviililain 52 §:n 4 momentin säännöksellä on pantu täytäntöön direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdassa määritelty kuluttajan käsite, ja juuri tästä syystä tämän käsitteen tulkinta on oikeudellisesti merkityksellinen tässä asiassa. Jos vastaaja ei kuulu direktiivin 2011/7 mukaisen ”yrityksen” käsitteen piiriin, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin voi soveltaa siviililain 52 §:n 4 momenttia. Sen on tulkittava sitä ottaen huomioon direktiivin 93/13, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa oikeudessa, tavoite (tarkemmin edellä 22 kohta).
- 39 Slovakia on antanut kansallisen säännöksen, lain nro 586/2003 18 §:n 4 momentin, jossa asianajaja velvoitetaan ilmoittamaan oikeudellisen palvelun vastaanottavalle päämiehelle, joka on kuluttaja, oikeudellisesta palvelusta perittävän maksun määrä ennen oikeudellisen palvelun suorittamisen aloittamista, sillä muutoin hänellä ei ole oikeutta vaatia maksua. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että tämä säännös merkitsee sitä, että Slovakia soveltaa kuluttajan käsitettä oikeudellisista palveluista maksettaviin asianajajien palkkioihin, vaikka kyse on alasta, joka ei kuulu direktiivin soveltamisalaan.
- 40 Direktiivin 93/13 johdanto-osan 12. perustelukappaleen mukaan kyseisellä direktiivillä toteutetaan ainoastaan kohtuuttomia ehtoja koskevien kansallisten lainsäädäntöjen osittainen vähimmäistason yhdenmukaistaminen mutta jätetään jäsenvaltioille mahdollisuus EUT-sopimusta asianmukaisesti noudattaen varmistaa kuluttajalle suojelun korkeampi taso kyseisen direktiivin säännöksiä tiukemmilla kansallisilla säännöksillä. Lisäksi mainitun direktiivin 8 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa kyseisen direktiivin soveltamisalalla tämän perussopimuksen mukaisia tiukempia säännöksiä varmistaakseen kuluttajalle suojelun korkeamman tason (tuomio 13.10.2022, FV, C-405/21, EU:C:2022:793, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisen direktiivin säännöksiä tilanteisiin, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, kunhan tämä on yhteensopivaa direktiivillä tavoiteltujen päämäärien ja perussopimusten kanssa (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2021, DP ja SG, C-243/20, EU:C:2021:1045, 62 kohta).

- 42 SEUT 169 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai toteuttaa tiukempia kuluttajansuojatoimenpiteitä, kunhan ne ovat sopuinnassa perussopimusten kanssa (tuomio 2.4.2020, *Condominio di Milano, via Meda*, C-329/19, EU:C:2020:263, 32 kohta).
- 43 Unionin tuomioistuin on katsonut, että direktiivin 93/13 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettu kuluttajan käsite on objektiivinen. Sitä on arvioitava toiminnallisen arviointiperusteen perusteella, eli on arvioitava, perustuuko kyseessä oleva sopimussuhde muuhun kuin ammatti- ja liiketoimintaan (määräys 19.11.2015, *Tarcău*, C-74/15, EU:C:2015:772, 27 kohta).
- 44 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on tietoinen siitä, että yhteisöjen tuomioistuin totesi tuomiossa *Johann Gruber*, että kansallisen tuomioistuimen on ratkaistava, oliko kyseessä olevan sopimuksen tarkoituksena palvella tavalla, jota ei voida pitää vähäpätöisenä, asianomaisen ammattiin tai elinkeinotoimintaan liittyviä tarpeita vai oliko ammattiin tai elinkeinotoimintaan liittyvä tarkoitus päinvastoin vain vähämerkityksistä. Se on myös katsonut, että henkilöllä, joka on tehnyt sellaista hyödykettä koskevan sopimuksen, jota käytetään osittain hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvään tarkoitukseen ja osittain ei, ei ole oikeutta vedota tähän perustuviin etuihin (tuomio 20.1.2005, *Johann Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 54 kohta).
- 45 Tämän perusteella ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että käsiteltävän asian olosuhteet huomioon ottaen toiseen kysymykseen on vastattava myöntävästi. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen epäily, samoin kuin ensimmäisen kysymyksen kohdalla, perustuu kuitenkin siihen, että tässä tapauksessa on yhtiöstä, joka oli vasta perustamisvaiheessa [– –]. Liiketoimintaa oli siis suppeassa merkityksessä harjoittanut muu toimija kuin vastaaja. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei siis tiedä, onko tuomion *Johann Gruber* päätelmiä sovellettava vai ei.
- 46 Jos toiseen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin soveltaa kyseiseen tapaukseen lain nro 586/2003 18 §:n 4 momentin säännöksiä yhdessä siviililain 52 §:n 4 momentin kanssa ja katsoo vastaajan olevan kuluttaja. Samalla kauppalaain 369 c §:n 2 momentin nojalla hän ei myöskään olisi kuluttajana velvollinen maksamaan kantajalle kiinteämääräistä korvausta saatavaan liittyvistä perintäkuluista.

IV Päätelmät

- 47 Kaikista edellä esitetyistä syistä ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että asiassa on pyydettävä ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta. Tästä syystä se on lykännyt pääasian käsittelyä siviiliprosessilain 162 §:n 1 momentin c kohdan ja SEUT 267 artiklan nojalla ja antanut tämän välipäätöksen päätösosassa esitetyn päätöksen. [– –]

[– –]

[menettelyä koskevia huomautuksia, nimet] [– –]

TYÖASIAKIRJA